

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 27/2024 van 22 maart 2024

Betreft: Voorontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 24 november 2009 tot bepaling van de algemene deelnemingsvoorschriften aan de openbare loterijen en wedstrijden, georganiseerd door de Nationale Loterij met behulp van de instrumenten van de informatiemaatschappij (CO-A-2024-046)

Sleutelwoorden: Voorspelbaarheidsprincipe – Bewaartermijn – Anonimisering

Vertaling¹

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit"), aanwezig: de dames Juline Deschuyteneer, Cédrine Morlière, Nathalie Raghenon en Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye en Bart Preneel ;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG" genoemd);

Gelet op artikel 25, derde lid, van de WOG, volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden genomen;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG" genoemd) ;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van Vincent Van Peteghem, vice-eersteminister en minister van Financiën,

¹ Voor de oorspronkelijke versie van de tekst, die collegiaal werd gevalideerd, cf. de Franse versie van de tekst, die beschikbaar is in de FR-versie van de rubriek "adviezen" van de website van de Autoriteit.

belast met de Nationale Loterij (hierna "de minister" of "de aanvrager"), ontvangen op 5 februari 2024;

Gelet op de aanvullende informatie die op 22 februari 2024 is ontvangen;

brengt op 22 maart 2024 het volgende advies uit:

I. Onderwerp en context van de adviesaanvraag

1. De minister heeft de Autoriteit advies gevraagd over een voorontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 24 november 2009 tot bepaling van de algemene deelnemingsvoorschriften aan de openbare loterijen en wedstrijden, georganiseerd door de Nationale Loterij met behulp van de instrumenten van de informatiemaatschappij (hierna "het voorontwerp").
2. Artikel 13 van het koninklijk besluit van 24 november 2009 tot bepaling van de algemene deelnemingsvoorschriften aan de openbare loterijen en wedstrijden, georganiseerd door de Nationale Loterij met behulp van de instrumenten van de informatiemaatschappij (hierna het "koninklijk besluit van 24 november 2009") voorziet in de mogelijkheid voor de speler om zichzelf uit te sluiten van toegang tot een deel van of alle aangeboden spelen op afstand.
3. Naar analogie met de kansspelwetgeving² kan de Nationale Loterij ook voorzien in een procedure die aan een belanghebbende derde of aan een in rechte aangewezen derde de mogelijkheid biedt om een aanvraag in te dienen om de betrokkene een speelverbod op te leggen³. De bepaling die deze procedure regelt, luidt als volgt: *"Een belanghebbende derde of een derde in rechte aangewezen heeft het recht te vragen om een speler, die een spelersrekening heeft overeenkomstig het koninklijk besluit van 24 november 2009 [...], de toegang te laten ontzeggen tot een deel of het geheel aan voorgestelde spelen op afstand van de Nationale Loterij. De Koning voorziet in een procedure voor de ontzegging van de toegang en voor de opheffing van de ontzegging van de toegang."*

² Wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers, B.S., 30 december 1999.

³ Deze mogelijkheid werd ingevoerd door de wet van 5 mei 2022 tot wijziging van de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij, B.S., 13 mei 2022.

4. Het voorontwerp neemt deze procedure op in artikel 13 van het koninklijk besluit van 24 november 2009, waarbij een onderscheid wordt gemaakt naargelang het verzoek afkomstig is van de in rechte aangewezen derde of van een belanghebbende derde.

II. Onderzoek

5. Artikel 13 van het koninklijk besluit van 24 november 2009 wordt als volgt aangevuld:

"§2. Een in rechte aangewezen derde kan vragen om een speler de toegang te ontzeggen tot een deel van of alle op afstand aangeboden spelen. Daartoe moet hij een schriftelijk verzoek richten aan de Nationale Loterij, met opgave van zijn hoedanigheid en met aanhechting van een eenvoudige kopie van de gerechtelijke beslissing die zijn verzoek rechtvaardigt. [...] De beslissing van de Nationale Loterij wordt per aangetekende brief meegedeeld aan de speler en aan de in rechte aangewezen derde die de aanvraag heeft ingediend.

De Nationale Loterij heft het in het eerste lid bedoelde verbod op toegang tot de spelen op afstand op als de speler schriftelijk aantoont dat de beschermingsmaatregel die op hem betrekking heeft, beëindigd is. De Nationale Loterij brengt de speler en de in rechte aangewezen derde op de hoogte met een aangetekend schrijven.

§3. Ook een belanghebbende derde kan vragen om een speler de toegang te ontzeggen tot een deel van of alle op afstand aangeboden spelen, en dit volgens de volgende procedure:

- *de contactgegevens van de belanghebbende derde (naam, voornaam, telefoonnummer, e-mail adres, adres en rijksregisternummer),*
- *de gegevens die de identificatie toelaten van de speler op wie het verzoek betrekking heeft (naam en voornaam),*
- *de band met de speler,*
- *de motieven van het verzoek,*
- *de datum en de handtekening van de belanghebbende derde;*

2° aan de belanghebbende derde wordt een ontvangstbewijs gestuurd waarin hem wordt gemeld dat de Nationale Loterij zijn verzoek heeft geregistreerd;

3° binnen de 10 dagen na ontvangst van dit verzoek brengt de Nationale Loterij de speler schriftelijk op de hoogte van het verzoek tot toegangsontzegging dat op hem betrekking heeft. Deze laatste beschikt over 30 dagen vanaf de datum van ontvangst van deze kennisgeving om zijn argumenten schriftelijk aan de Nationale Loterij mee te delen;

4° bij het verstrijken van deze termijn neemt de Nationale Loterij een beslissing op basis van de elementen waarover ze beschikt;

5° de beslissing van de Nationale Loterij wordt per aangetekende brief meegedeeld aan de speler en aan de belanghebbende derde. In deze beslissing moeten de verhaalmiddelen en -termijnen opgenomen zijn waarover de speler of de belanghebbende derde beschikt. Onder voorbehoud van rechterlijk beroep, moeten de klachten schriftelijk meegedeeld worden aan de gedelegeerd bestuurder van de Nationale Loterij. De Nationale Loterij beschikt over 30 dagen vanaf de datum van ontvangst van deze klacht om te beslissen;

[...]

De in het eerste lid bedoelde ontzegging van toegang tot de spelen op afstand kan door de Nationale Loterij worden opgeheven mits een gemotiveerd schriftelijk verzoek van de speler en op voorwaarde dat één jaar verstreken is sinds de ontzeggingsbeslissing. De beslissing van de Nationale Loterij wordt per aangetekende brief meegedeeld aan de speler en aan de belanghebbende derde.

In afwijking van het tweede lid kan de termijn worden teruggebracht tot zes maanden als de gemotiveerde schriftelijke aanvraag gezamenlijk uitgaat van de speler en van de belanghebbende derde.

a. Doeleinden

6. In overeenstemming met artikel 5.1.b) van de AVG mogen persoonsgegevens alleen worden verwerkt voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.
7. De in artikel 1 van het voorontwerp bedoelde gegevens worden door de Nationale Loterij verzameld om verzoeken van een belanghebbende derde of een in rechte aangewezen derde om de toegang tot sommige of alle kansspelen op afstand te verbieden, te behandelen of daarover een beslissing te nemen.
8. Dit doel is welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd.

b. Minimale gegevensverwerking

9. Artikel 5.1.c) van de AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor ze worden verwerkt.
10. De door de Nationale Loterij verzamelde gegevens geven geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen, gelet op het nagestreefde doel.
11. De Autoriteit vestigt echter de aandacht van de aanvrager op het feit dat het formulier dat wordt gebruikt om het verzoek in te dienen om de toegang tot een deel of het geheel aan kansspelen op afstand te laten ontzeggen, alleen gegevens mag bevatten die ondubbelzinnig en met zekerheid uit het voorontwerp kunnen worden afgeleid om het verzoek te kunnen verwerken.
12. Dit betekent dat het woord "*minstens*" in artikel 1 , § 3, van het voorontwerp moet worden geschrapt om volledig te voldoen aan de beginselen van minimale gegevensverwerking en voorspelbaarheid. Het gebruik van een dergelijk woord is in feite een blanco cheque die toestaat dat andere gegevens dan die welke met zekerheid en op ondubbelzinnige wijze kunnen worden vastgesteld, worden verzameld en verwerkt, en ontnemt de betrokkenen bijgevolg een duidelijk en voorspelbaar beeld van de verwerking van hun gegevens. Bovendien mogen, overeenkomstig het beginsel van minimale gegevensverwerking, alleen gegevens worden verwerkt die ter zake dienend en toereikend zijn, en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden.

c. Bewaartermijn

13. Op grond van artikel 5.1.e) van de AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor ze worden verwerkt.
14. De Autoriteit merkt op dat het voorontwerp niet voorziet in een bewaartermijn, wat moet worden verholpen. In het formulier voor het aanvragen van een advies staat dat "*de persoonsgegevens worden bewaard zolang dat nodig is voor de doeleinden van deze procedure voor het aanvragen van een toegangsverbod. Daarna worden de gegevens definitief gewist of, indien dat onmogelijk blijkt, in de systemen geanonimiseerd*".
15. In het licht van artikel 6.3 van de AVG is het ontegenzeggelijk noodzakelijk om in het ontwerp de maximale bewaartermijnen vast te leggen voor de persoonsgegevens die zullen worden verwerkt, rekening houdend met het doel van de verwerking en de categorieën van gegevens,

of om ten minste de criteria voor het bepalen van deze (maximale) bewaartermijnen op te nemen.

16. De Autoriteit roept de wetgever dan ook op om de voorgenomen bewaartermijnen als maxima te formuleren. De toereikendheid, noodzaak en evenredigheid van de bewaartermijn moeten in de toelichting bij het betrokken artikel worden aangetoond op basis van objectieve gegevens⁴.
17. Voor de goede orde, wanneer de gegevens aan het einde van deze periode anoniem worden gemaakt, herhaalt de Autoriteit de overwegingen met betrekking tot anonimisering die zij steeds in haar adviezen verwoordt⁵. Zij wijst erop dat geanonimiseerde gegevens niet langer persoonsgegevens zijn op voorwaarde dat de anonimisering volledig is, d.w.z. dat de betrokkene niet langer kan worden geïdentificeerd of identificeerbaar is, a contrario artikel 4.1 van de AVG. De identificatie van een persoon verwijst ook naar de mogelijkheid om hem te identificeren door middel van een proces van individualisering, correlatie of gevolgtrekking. De Autoriteit verwijst naar advies 05/2014 van de Groep artikel 29, voorganger van het Europees Comité voor gegevensbescherming, over anonimiseringstechnieken⁶.

OM DEZE REDENEN,

De autoriteit

is van mening dat het voorontwerp dat ter advies is voorgelegd, als volgt moet worden aangepast:

1. Schrappen van het woord "*minstens*" in artikel 1, § 3, van het voorontwerp (overweging 12);
2. Vermelden van de maximale bewaarperiode voor persoonsgegevens, of ten minste van de criteria om deze periode te bepalen (overwegingen 13 t.e.m. 16).

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Morlière, Directeur

⁴ Zie HvJ-EU, 21 juni 2022, C-817/19, PNR, overw. 261 e.v.

⁵ Zie in dit verband advies 62/2019 van 27 februari 2019, overw. 29; advies 08/2020 van 31 januari 2020, over. 35; advies 155/2023 van 20 oktober 2023, overw. 59 en 60.

⁶ Deze kennisgeving is beschikbaar op het volgende adres: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf